

Sygn. akt: WO 14/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Tomczyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Jan Bogdan Rychlicki

Protokolant : Marcin Szlaga

przy udziale prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej płk. Jarosława Ciepłowskiego,

w sprawie A. A., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 26 października 2015 r., wniosku o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego w B. z dnia 3 sierpnia 1982 r., wniesionego na korzyść przez prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej

- 1. wznawia postępowanie w sprawie A. A. zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego w B. z dnia 3 sierpnia 1982 r.;**
- 2. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. umarza postępowanie w sprawie;**
- 3. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgu Wojskowego w B. z dnia 3 sierpnia 1982 r. A. A. został skazany za przestępstwo z art. 304 § 1 k.k. z 1969 r., polegające na tym, że „pełniąc służbę w jednostce zmilitaryzowanej – Rejonie Dróg Publicznych na stanowisku robotnika drogowego w dniu 7 czerwca 1982 r. działając z zamiarem trwałego uchylenia się od ciężącego na nim obowiązku pracy wynikającego z tej służby porzucił pracę w zatrudniającym go zakładzie” na kary: roku pozbawienia wolności oraz roku pozbawienia praw publicznych.

W dniu 18 września 2015 r. do Sądu Najwyższego – Izby Wojskowej wpłynął wniosek prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej, w którym zawarte jest żądanie wznowienia postępowania w opisanej sprawie, w oparciu o przesłanki z art. 540 § 2 k.p.k., uchylenia zaskarżonego wyroku i umorzenia postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wskazany we wniosku przepis art. 540 § 2 k.p.k., obliguje do wznowienia postępowania, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą przepisu prawnego, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie.

Wyrokiem z dnia 16 marca 2011 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że:

- „1. Dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz.U. Nr 29, poz. 154) jest niezgodny z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w związku z art. 31 ust. 1 Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej uchwalonej przez Sejm Ustawodawczy w dniu 22 lipca 1952 r. (Dz.U. z 1976 r. Nr 7, poz. 36) oraz z art. 15 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych otwartego do podpisu w Nowym Jorku dnia 19 grudnia 1966 r. (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167),
2. Dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego (Dz.U. Nr 29, poz. 156) jest niezgodny z art. 7 Konstytucji RP w związku z art. 31 ust. 1

Konstytucji PRL oraz z art. 15 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych”.

W odniesieniu do zaskarżonej przez Rzecznika Praw Obywatelskich uchwały Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo państwa (Dz.U. Nr 29, poz. 155) umorzył postępowanie w zakresie badania jej zgodności z art. 7 Konstytucji RP w związku z art. 8 ust. 2 i 3 oraz art. 31 ust. 1 Konstytucji PRL ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Podkreślenia w tym miejscu wymaga, że uchwałą tą (§ 2 pkt 5) Rada Państwa rozszerzyła stosowanie w czasie obowiązywania stanu wojennego (obowiązujące wówczas jedynie w czasie wojny) odpowiednich przepisów działu X rozdziału 1. ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL (w brzmieniu opublikowanym w Dz.U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111) w zakresie odpowiedzialności karnej, w tym przepisu art. 234 stanowiącego m.in., że osoby pełniące służbę w obronie cywilnej lub w jednostkach zmilitaryzowanych albo do niej powołane ponoszą odpowiedzialność karną za przestępstwa popełnione w związku z tą służbą według przepisów odnoszących się do żołnierzy w czynnej służbie wojskowej. W ten sposób wykreowano podstawę odpowiedzialności karnej – *in concreto* – robotnika drogowego, pracownika Rejonu Dróg i Mostów za porzucenie pracy, jak za dezercję.

Umorzenie postępowania w tym zakresie przez Trybunał Konstytucyjny spowodowało, że podstawa skazania A. A. – art. 304 § 1 k.k. z 1969 r. nie była objęta przywoływanym wyrokiem i wznowienie postępowania nie byłoby możliwe.

Nie może jednak ujść uwadze Sądu Najwyższego, że podstawą wymiaru kar, zarówno zasadniczej, jak i dodatkowej, były również przepisy art. 4 ust. 3 i 4 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 o postępowaniach w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego uznanego przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją RP i Międzynarodowym Paktem Praw Obywatelskich i Politycznych. Tym samym podstawa prawna wniosku prokuratora NPW o wznowienie postępowania wskazana została właściwie.

A skoro tak, należało uznać, że zaistniały w rozpoznawanej sprawie okoliczności pozwalające na uznanie, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane na podstawie przepisu prawnego uznanego za niezgodny z Konstytucją..., co powoduje obowiązek wznowienia postępowania, uchylecia zaskarżonego wyroku i – wobec podzielenia przez skład Sądu Najwyższego orzekający w tej sprawie poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r. (III KO 83/12; OSNKW z 2013 r. Nr 6, poz. 5) – umorzenia postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

kc